

N:o 42.

Ank. till Riksd. kansli den 1 april 1889, kl. 3 e. m.

Lagutskottets utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående enskild sedelutgifvande banks, bankaktiebolags och sparbanks konkurs samt till lag med vissa bestämmelser angående enskilda sedelutgifvande banker.

Kongl. Maj:t har den 15 sistlidne mars till Riksdagen aflåtit en så lydande proposition (n:o 28):

»Under åberopande af bifogade i statsrådet och Högsta domstolen förda protokoll, vill Kongl. Maj:t, jemlikt 87 § regeringsformen, föreslå Riksdagen att antaga närlagda förslag till lag angående enskild sedelutgifvande banks, bankaktiebolags och sparbanks konkurs samt till lag med vissa bestämmelser angående enskilda sedelutgifvande banker.»

De propositionen bifogade lagförslagen äro af följande lydelse:

Förslag

till

lag angående enskild sedelutgifvande banks, bankaktiebolags och sparbanks konkurs.

Härigenom förordnas, att i fråga om enskild sedelutgifvande banks, bankaktiebolags och sparbanks konkurs skola, jemte hvad konkurslagen

innehåller, som icke strider mot denna lag, tillämpas följande stadganden:

Allmänna bestämmelser.

1 §.

Har enskild bank med rätt att utgifva egna banksedlar eller bankaktiebolag råkat i konkurstillstånd, varde det af rätten eller domaren ofördröjligen anmaldt hos chefen för finansdepartementet; och förordne departementschefen ett allmänt ombud att såsom god man och syssloman deltaga i konkursboets förvaltning med de gode män och sysslomän, som utses på sätt i konkurslagen stadgas.

Afträdes sparbanks egendom till konkurs, varde anmälan derom af rätten eller domaren ofördröjligen gjord hos Konungens befallningshafvande, som förordnar ett allmänt ombud att deltaga i förvaltningen af konkursboet, på sätt här ofvan sägs.

På den, hvilken förordnat sådant allmänt ombud, ankomme att, när det pröfvas skäligt, entlediga ombudet och i dess ställe annan förordna. Deröfver må klagan ej föras.

2 §.

Det allmänna ombud, som sålunda blifvit förordnad, ege, lika med rättens ombudsman, att sammankalla borgenärerne att höras öfver ämnen, som röra boet och dess förvaltning, samt att hos rätten anmäla, om annan god man eller syssloman i konkursen visar motvilja eller försummelse vid fullgörande af sitt uppdrag. Då allmänna ombudet kallar borgenärerne till sammanträde, åligge ombudet att derom underrätta rättens ombudsman.

Utan hinder af beslut, som kan vara fattadt om delning af förvaltningen af boet, ege allmänna ombudet deltaga i förvaltningen i alla dess delar.

3 §.

Arfvode för konkursboets förvaltning bestämmes af borgenärerne särskildt för rättens ombudsman och särskildt för gode männen och sysslomännen. Af arfvodet för gode männen och sysslomännen tage allmänna ombudet en tredjedel.

4 §.

Under anslagstiden upprätte gode männen förteckning öfver de borgenärer, hvilka enligt bankens räkenskaper hafva fordran hos banken på grund af insättning å depositions-, upp- och afskrifnings- eller annan räkning, eller ock enligt sparbanksbok; skolande denna förteckning för hvarje borgenär upptaga beloppet af hans fordran, så ock, der ränta å fordringen är utfäst, den dag, från hvilken räntan är ogulden, jemte räntefoten.

Förteckningen skall i hufvudskrift af gode männen så fort ske kan ingifvas till den, som, enligt hvad i konkurslagen sägs, har att emottaga bevakningshandlingar i konkursen; börande vid hufvudskriften fogas afskrifter till antal, som påkallas af hvad här efteråt stadgas. Sedan dessamma öfverensställelse med hufvudskriften blifvit af honom bekräftad, skall förteckningen i sålunda styrkt afskrift under de trettio sista dagarne före inställelsedagen hos rättens ombudsman samt vid hvart och ett af bankens kontor hållas tillgänglig för en hvar, som vill taga del af densamma.

5 §.

Förteckningen varde å inställelsedagen af ordföranden uppläst; och skall fordran, som blifvit å förteckningen upptagen, anses vara i konkursen bevakad, såsom hade borgenären sjelf å inställelsedagen uppgifvit fordringen.

Särskilda bestämmelser angående enskild sedelutgifvande banks konkurs.

6 §.

Har enskild bank med rätt att utgifva egna banksedlar råkat i konkurs-tillstånd, vill Konungen genom allmän kungörelse förlägga en hvar, som innehar af banken utgifven sedel, att inom två år från kungörelsens dag, vid förlust af all betalningsrätt, uppvisa sedeln inför det af chefen för finansdepartementet förordnade allmänna ombud, som låter bokföra sedeln och kostnadsfritt förse den med påskrift om uppvisandet. Nämnda kungörelse bör minst fyra gånger under hvardera året uppläsas i rikets kyrkor och införas i allmänna tidningarna.

Vill den, som sålunda uppvisar sedel, aflemna densamma, ege dertill rätt och erhålle utan afgift bevis deröfver af allmänna ombudet. Sådant

bevis medför för den, till hvilken beviset blifvit utfärdadt, samma betalningsrätt som sedel, hvilken enligt beviset blifvit aflemnad.

7 §.

För fordran, som grundas å banksedel, vare bevakning enligt konkurslagen i bankens konkurs icke erforderlig. Ej heller vare innehafvare af sådan fordran pliktig att densamma med borgenärsed fästa.

Innehafvare af fordran på grund af banksedel ege rätt till talan i konkursen, sedan han aflemnat sedeln till allmänna ombudet på sätt i 6 § sägs.

8 §.

Bankens tillgångar skola, så fort ske kan, värderas af en nämnd, bestående af allmänna ombudet såsom ordförande samt två ledamöter, utsedde den ene af borgenärerna och den andre af de solidariske bolagsmännen. Tillgångarne skola dervid upptagas till det värde, hvartill de efter noggrann pröfning antagas kunna under förvaltningens fortgång förvandlas i penningar.

9 §.

Borgenärerna välje ledamot i nämnden å den tid och i den ordning, som konkurslagen föreskrifver för val af gode män.

För val af den ledamot i nämnden, som skall utses af de solidariske bolagsmännen, kalle allmänna ombudet ofördröjligen dem att inför honom sammanträda; och skall valet ske enligt de bestämmelser i fråga om rösträtt, som i den för banken fastställda bolagsordning äro gifna för val af styrelse. Om tid och ort för sådant sammanträde utfärde allmänna ombudet kungörelse, som i allmänna tidningarne införes tre gånger, första gången minst tio dagar före sammanträdet.

Underlåta borgenärerna eller de solidariske bolagsmännen att utse ledamot i nämnden, varde ledamot i stället förordnad af den rätt, der konkursen är anhängig. Försummar utsedd ledamot att på ordförandens kallelse tillstädeskomma vid nämndens sammanträde, ege ordföranden tillkalla annan person att i den försumliges frånvaro deltaga i värderingen.

10 §.

Visar sig vid den värdering, hvarom i 8 § sägs, eller sedermera under konkursens fortgång, att bankens tillgångar icke förslå till betäckande af bankens kända gäld jemte kostnaderna för boets utredning och konkurs-

sakens behandling, skola gode männen eller sysslomännen ofördröjligen å de solidariske bolagsmännen, i förhållande till det antal lotter en hvar af dem enligt förteckningen öfver bankens delegare innehar, uttaxera det till fyllande af bristen i bankens tillgångar erforderliga belopp jemte en tiondedel derutöfver. Är någon af de solidariske bolagsmännen veterligen i konkurstillstånd, skall uttaxeringen ske allenast å öfrige solidariske bolagsmän.

11 §.

Yppas sedan uttaxering skett behof af ny uttaxering, varde sådan skyndsamt verkställd enligt de grunder, som i 10 § äro stadgade.

12 §.

Då uttaxering beslutes skall tillika bestämmas viss förfallodag, å hvilken bolagsmännens tillskott senast bör erläggas. Denna dag skall sättas minst två och högst tre månader efter den dag, då uttaxeringen beslutes. Uppgår det belopp, som på hvarje bolagsman uttaxeras, till mera än hälften af hans andel i den grundfond, som de solidariske bolagsmännen insatt eller bort insatta, skall beloppet lika fördelas på två förfallodagar, den första inom tid, som nyss är nämnd, och den andra minst två och högst tre månader efter den första.

13 §.

Kungörelse om uttaxeringen, upptagande det tillskott, som för hvarje lott skall inbetalas, äfvensom förfallodagen eller förfallodagarne, varde införd i allmänna tidningarne tre gånger, första gången minst sex veckor och sista gången minst fjorton dagar före första förfallodagen; och låte gode männen eller sysslomännen dessutom om uttaxeringen ofördröjligen underrätta de solidariske bolagsmännen genom särskilda bref, som afsändas med posten.

14 §.

Å uttaxerad belopp, som icke inbetalas inom utsatt förfallotid, skall bolagsmannen gälda ränta efter sex för hundra om året från förfallodagen till dess betalning sker.

15 §.

Gäldar bolagsman inom utsatt förfallotid en fjerdedel af det belopp, som då bör erläggas, må han, efter ty i 17 § vidare sägs, njuta anstånd med betalning af återstoden, derest han för sagda återstod jemte ränta

inom samma tid ställer pant eller borgen, som godkännes af gode männen eller sysslomännen.

16 §.

Har bolagsman brustit i fullgörande af honom åliggande betalnings-skyldighet och är han icke enligt 15 § berättigad till anstånd, vare han icke allenast för hvad oguldet och förfallet är jemte ränta derå utan ock, der uttaxeringen fördelats på särskilda förfallodagar, för hvad å senare förfallodag skolat erläggas underkastad utmätning utan dom eller utslag, då gode männen eller sysslomännen med företeende af rättens ombudsmans bevis om det belopp, för hvilket bolagsmannen på grund af uttaxeringen häftar, hos utmättningsman påkalla utmätning; vare ock bolagsmannen skyldig att på yrkande af gode männen eller sysslomännen afträda sin egendom till konkurs; åliggande det gode männen eller sysslomännen att ofördröjligen mot bolagsmannen vidtaga den åtgärd, som i hvarje fall må anses lämplig.

17 §.

Belopp, för hvilket pant eller borgen blifvit enligt 15 § stäld, skall inbetalas inom sex månader efter den i kungörelsen utsatta förfallodag. Sker det ej, låte sysslomännen ofördröjligen försälja panten å offentlig auktion eller utsöka beloppet hos löftesmannen; vare ock bolagsmannen underkastad sådan påföljd, som i 16 § sägs, der sysslomännen anse nödigt, att sådan påföljd tillämpas.

18 §.

Afträdas solidarisk bolagsmans tillgångar till borgenärers förnöjande, må återvinningstalan, hvarom i 3 kap. konkurslagen stadgas, i bolagsmannens konkurs anställas jemväl af gode männen eller sysslomännen i bankens konkurs i den ordning 37 § nämnda lag för enskild borgenär föreskrifver; och skall, der sådan talan af dem föres och bolagsmannens konkurs börjats inom natt och år efter det offentlig stämning å bankens borgenärer utfärdades, tid, som i 36 § samma lag sägs, räknas från den dag, bankens konkurs börjades.

19 §.

Solidarisk bolagsman, hvilken till följd af konkurstillstånd icke underkastats uttaxering enligt 10 eller 11 §, vare ändock skyldig att för en hvar af de lotter i banken, han innehar, tillskjufa enahanda belopp, som jemlikt

samma §§ blifvit å hvarje lott uttaxerad; och gälle jemväl i öfrigt om sådan bolagsmans tillskott i tillämpliga delar hvad om uttaxerade tillskott förut är sagdt.

Gode männen eller sysslomännen i bankens konkurs vare pligtige att, då solidarisk bolagsman blifvit försatt i konkurs, deri såväl för bankens konkursbo som å öfrige solidariske bolagsmäns vägnar bevaka hvad förstnämnde bolagsman på grund af sin delaktighet i banken är skyldig tillskjuta, samt, intill dess bankens konkurs blifvit avslutad, uppbära den utdelning, som belöper å berörda tillskott.

20 §.

Af de tillgångar i bankens konkurs, som kunna återstå sedan alla skulder jemte kostnaderna för boets utredning och konkurssakens behandling blifvit betalda eller medel dertill afsatta, skola, innan utdelning å banklotterna må ega rum, de tillskott återgäldas, som de solidariske bolagsmännen på grund af denna lag erlagt jemte ränta efter sex för hundra om året från betalningsdagarne.

21 §.

Utän hinder deraf, att den i 6 § stadgade anmälningstid ej förflutit, må utdelning i bankens konkurs ega rum; skolande vid utdelningsförslag, som upprättas förr än nämnda tid tilländagått, utdelningen för bankens sedelskuld beräknas å hela det enligt bankens räkenskaper utelöpande belopp af sedlar tillika med det ytterligare belopp deraf, som må finnas vara i rörelsen utsläppt utöfver hvad räkenskaperna utvisa.

För fordran på grund af sedel ege borgenär uppbära derå belöpande utdelning sedan han iakttagit hvad enligt 6 § honom åligger; dock att sedel, som genom utdelning ej varder till fullo infriad, skall, innan utdelningen må lyftas, vara aflemnad mot bevis, som i nämnda § sägs.

22 §.

Ej må bankens konkurs afslutas, förr än den i 6 § stadgade anmälningstid förflutit.

Denna lag skall icke blifva gällande i mål, som göres anhängigt före den 1 januari 1890.

Förslag

till

Lag med vissa bestämmelser angående enskilda sedelutgifvande banker.

Med upphäfvande af förordningen angående vissa lagbestämmelser med afseende på enskilda banker den 6 oktober 1848 stadgas som följer:

1 §.

Enskild bank, som eger rätt att utgifva egna banksedlar, skall i mål, för hvilka ej annorlunda genom lag stadgas, lyda under rådstufvurätten i den stad, der bankens hufvudkontor är beläget.

2 §.

När enskild bank med sedelutgifningsrätt upplöses utan konkurs, vill, uppå anmälan härom, Konungen genom allmän kungörelse förelägga en hvar, som innehar af banken utgifven sedel, att inom två år från kungörelsens dag, vid förlust af all betalningsrätt, förete sedeln till infriande i banken; skolande kungörelsen minst fyra gånger under hvarterdera året uppläsas i rikets kyrkor och införas i allmänna tidningarna.

3 §.

Den ansvarighet för enskild sedelutgifvande banks förbindelser, hvilken åligger solidarisk bolagsman utöfver hans andel i bankens grundfond, må ej af bankens borgenärer göras gällande mot bolagsmannen i annan ordning än som föreskrifves i lagen angående enskild sedelutgifvande banks, bankaktiebolags och sparbanks konkurs.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1890.

Denna proposition har af båda kamrarna hänvisats till lagutskottet; och får utskottet, under åberopande af de skäl, som i bilagorna till propositionen finnas anförda, hemställa,

att förevarande proposition må af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 1 april 1889.

På lagutskottets vägnar:

AXEL BERGSTRÖM.
